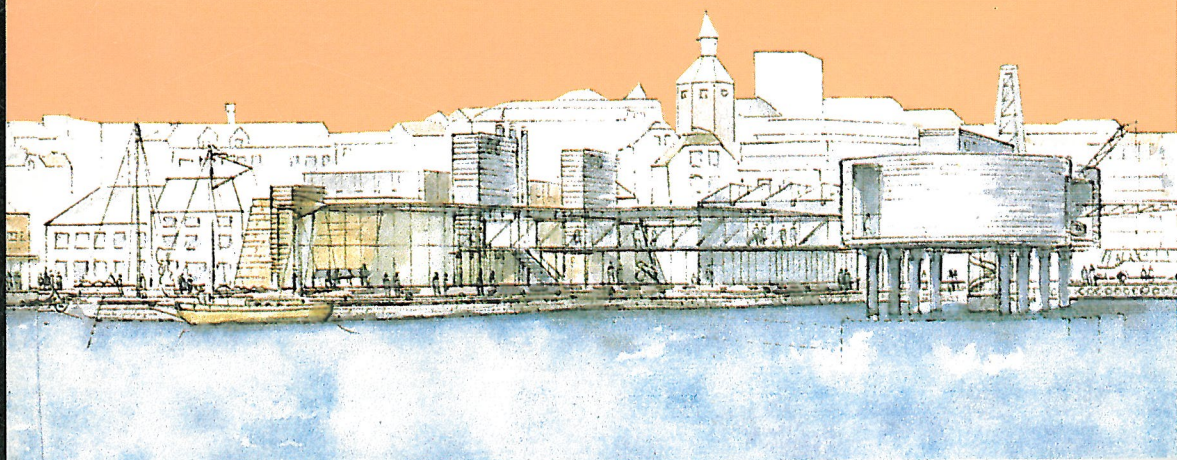
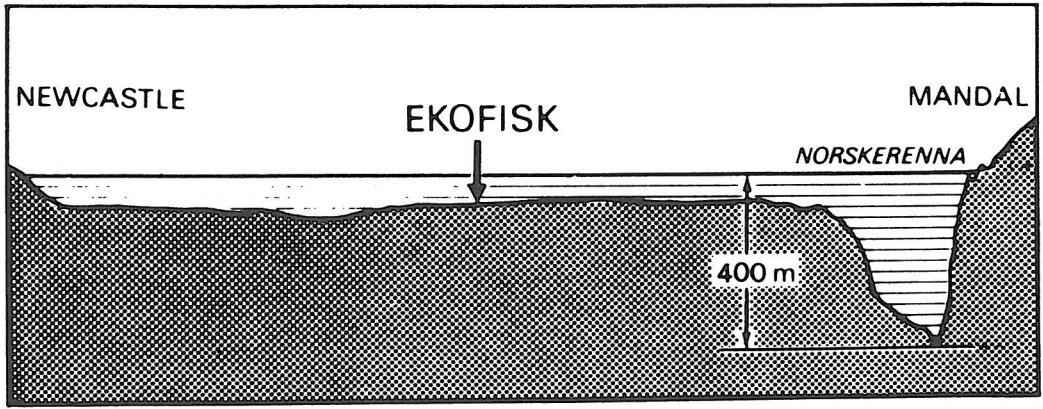
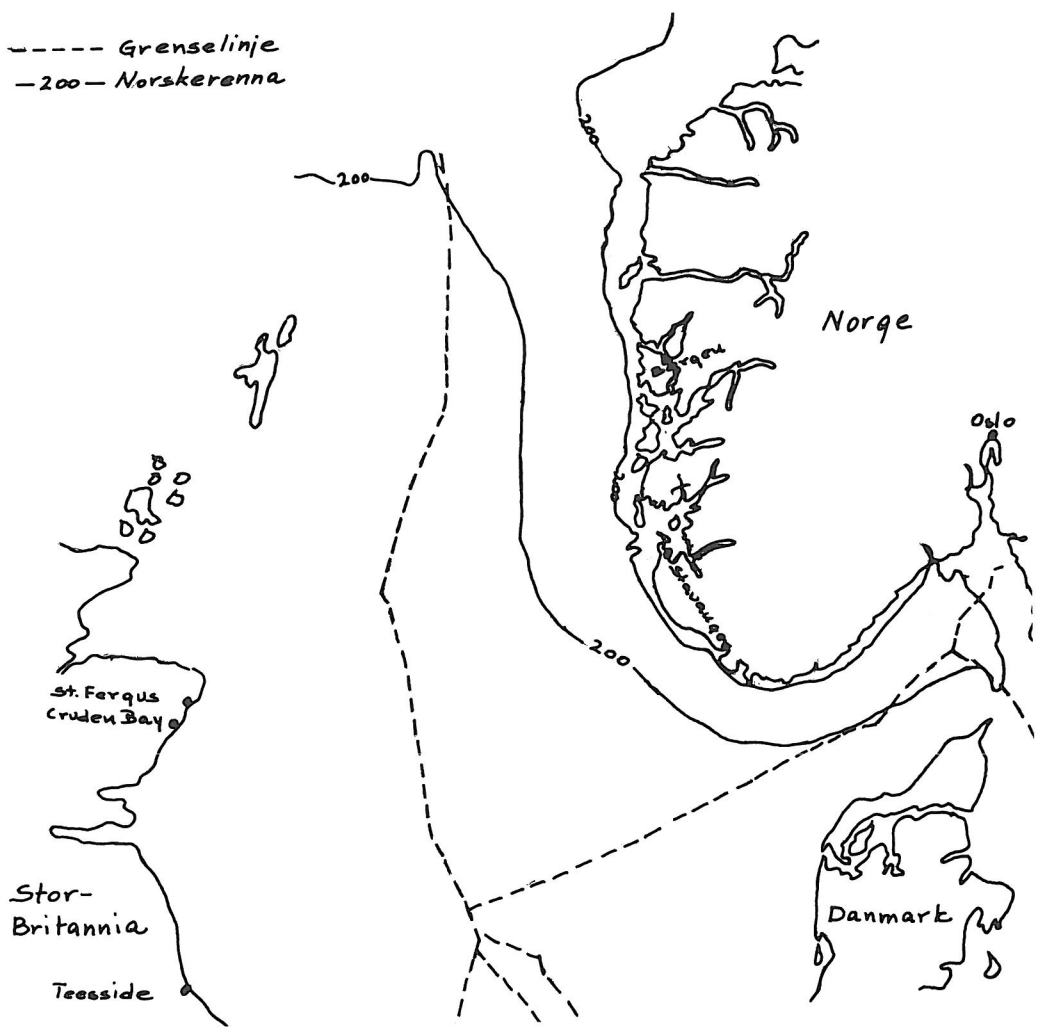

NORSK
OLJEMUSEUM

Årbok 1992
med årsmelding for 1991

Ingebret Gausland:

Grenselinjer i Nordsjøen.

Genèvekonvensjonen av 1958 la grunnlaget for internasjonale grenser på kontinentalsokkelen. Men en uklarhet i denne var lenge et problem for landene rundt Nordsjøen. Konvensjonen definerte nemlig kontinentalsokkelen for "bunn og grunnfjell i de undersjøiske områder nær kysten, men utenfor territorialfarvann, ut til en dybde på 200 meter". Men konvensjonen sa videre at "grensene på kontinentalsokkelen blir der hvor sokkelen deles mellom de forskjellige nasjoner og mot tilstøtende stater"

Etter at det viste seg at Groningen-feltet i Nederland strakk seg ut over havet, fikk landene rundt Nordsjøen hastverk med å definere sine egne områder med tanke på oljevirkosomhet.

Allerede i 1963 erklærte Norge sin suverenitet på den norske kontinentalsokkelen, "så langt havets dybde tillater utnyttelse og utforskning av naturforekomster, uten hensyn til de ellers gjeldende sjøgrenser, likevel ikke ut over midtlinjen i forhold til andre stater".

Men selv om Norge ikke undertegnet Genèvekonvensjonen før i 1971, deltok de aktivt i forhandlingene, selv om det på slutten av 50-tallet og noe inn i 60-årene var vanlig oppfatning at der ikke fantes hydrokarboner på norsk område, muligens utenom Svalbard.

I denne sammenheng er det interessant å reflektere over at Norges Geologiske Undersøkelse i Trondheim sommeren 1962 foretok meget begrensede undersøkelser utover kontinentalsokkelen ved Stadt. Dette medførte en god del problemer, for myndighetene var meget påståelige med at der ikke var noe av interesse på kontinentalsokkelen, og ihvertfall ikke noe som NGU skulle arbeide med. Senere på 60-tallet og tidlig i 70-årene fikk imidlertid NGU en meget sentral rolle for utviklingen av vår kunnskap om kontinentalsokkelen.

England fikk sin kontinentalsokkellov i 1964, men enda var der ikke definert grenser i Nordsjøen. Etableringen av disse foregikk i perioden 1963 til 1965. Og jeg fikk flere ganger høre fra nå avdøde avdelingsdirektør Scheen i Norges Sjøkartverk at det var vanskelige forhandlinger. Han var med i forhandlingsdelegasjonen som ble ledet av daværende ekspedisjonssjef Jens Evensen.

De engelske forhandlerne hevdet, med grunnlag i Genève-konvensjonen, at kontinentalsokkelen gikk ut til 200 meter, og siden Norskerenna helt fra indre Skagerrak er mer enn 200 meter dyp, så hadde ikke Norge noen kontinentalsokkel å forhandle om. Fra norsk side ble det hevdet at denne dybdebestemmelse var klart diskriminerende for Norge, og det ble vist til den kongelige resolusjon fra 1963. Heldigvis ble der en viss forståelse for at det var midtlinje-prinsippet som skulle benyttes, og til slutt fikk dette gjennomslag.

Men mot slutten av 1964 fikk den norske forhandlingsdelegasjonen hastverk, for blant britene var der fremdeles sterke krefter i sving for å få 200-meters grensen frem i diskusjonen igjen. Det var derfor ikke tid til detaljerte målinger og analyser av midtlinjen, og den grense som til sist ble avtalt mot Storbritannia og ratifisert den 10. mars 1965, er praktisk tillempning av midtlinjen. Faktisk ble de 8 spesifiserte punkter definert ved måling med linjal på sjøkart nr. 301, som har målestokk 1:1 million.

Uten den diplomatiske genistrek som Jens Evensen og forhandlingsdelegasjonen her fikk utført, er det store muligheter for at den norske kontinentalsokkel ville sluttet rett utenfor kysten, og oljeeventyret ville vært noe vi nordmenn leste om i britiske aviser.

Grensen mot Danmark ble etablert på tilsvarende måte, selv om en her hadde noe bedre datagrunnlag å bygge på, og denne avtalen ble ratifisert 8. desember 1965.

De kongelige resolusjoner som definerer Norges grenser mot Storbritannia og Danmark slår fast at med enkelte mindre justeringer av administrative grunner, skal grensene baseres på midtlinje-prinsippet. Disse administrative grunnene innebærer at

grensene er gitt med en rekke punkter. Mot Storbritannia skal disse punkter forbindes med storsirkelbuer, mens det mot Danmark skal benyttes kompasslinjer. Dette viser at der på en kule er flere måter og forbinde gitte punkter på, og ikke alltid ble de rette definisjoner benyttet. For petroleumsvirksomheten fikk ikke dette den helt store betydning, men som en kuriositet kan nevnes at flere lisenser som ligger inn mot grensen til Storbritannia, er angitt med punkter som ligger flere titalls meter inne på norsk område.

Forskjellen mellom midtlinjen og den etablerte grense mellom Norge og Storbritannia fikk ingen praktisk betydning før i 1973 - 74, i forbindelse med Frigg-forhandlingene.

For å etablere hvor stor del av Frigg-feltet som tilhørte Norge og hvor stor del som lå i Storbritannia ble de reservoartekniske data gjennomgått av uavhengig konsulent. Men i denne forbindelse var det også nødvendig å få kartlagt hvor feltet egentlig lå i forhold til grenselinjen.

En vesentlig del av den innledende diskusjon gikk på hvilken av paragrafene i den kongelige resolusjon av 10. mars 1965 som skulle benyttes. Det var klart at selv om den i § 2 angitte grense ikke fulgte midtlinjen så var dette en grense som Frigg-forhandlingene måtte forholde seg til.

Men da vi skulle måle beliggenheten av de nylig installerte konstruksjoner på Frigg, fikk vi enda en overraskelse. Norges utgangspunkt var grunnlinjen langs kysten, og denne var tidligere godkjent av den internasjonale domstolen i Haag. På britisk side var der ikke noe tilsvarende utgangspunkt. Den britiske grunnlinjen var definert som ytterste tørre land ved laveste lavvann. Men noen klar beskrivelse av hvor denne linjen gikk hadde ikke britene. Dette ble ytterligere komplisert ved at ingen detaljerte posisjoner var tilgjengelige, for selv på begynnelsen av 70-årene var den nøyaktige beliggenhet av Storbritannia en militær hemmelighet.

Etter mye om og men fikk vi imidlertid etablert hvor Frigg-feltet lå i forhold til grenselinjen, og det viste seg at den endelige justering plasserte feltet ca. 60 meter lenger øst enn tidligere antatt. Så resultatet ble absolutt til Norges fordel.

En annen interessant problemstilling kom frem i forbindelse med utbyggingen av Frigg-feltet. Både Norge og Storbritannia hadde ansvar for bl.a. redningstjenesten, og det var viktig å vite om en eventuell skade skjedde i Norge eller i Storbritannia, for derved å kunne henvende seg til den rette redningsinstans. Frigg- plattformen QP skulle vært plassert helt på norsk side, men 7 meter av et hjørne ble liggende på britisk side. Denne plattformen hadde broforbindelse med TP1. Siden plattformene ble plassert slik at grenselinjen skar over flere steder, ble de to lands myndigheter enig om en praktisk grense midt på denne broen, selv om denne ikke falt sammen med den virkelige grense.

Den neste store grenseoppgang mellom Norge og Storbritannia kom ved fordelingen av Statfjord-feltet, som også ligger rett under grenselinjen. Men da Statfjordfeltet ble undersøkt, ble alle målinger etablert på en slik måte at der egentlig ikke var noe problem.

Den grense som ble etablert i 1965 hadde sitt nordligste punkt ved 61.44'12" nord. I 1979 ble der gjennomført nye forhandlinger mellom Norge og Storbritannia, og grensen ble trukket videre til 63.54'50". Før denne forlengelse ble der gjennomført detaljerte målinger, for da var satellitt-teknologien til hjelp ved denne type målinger og utgangspunktet for grensedragninger var langt bedre enn i 1965. Den nye del av grensen er en meget god tilpasning til midtlinjen, og feilen i den tidligere grensebestemmelse vises ved at første nye punkt ligger 190 meter rett vest for det gamle. Så stort var altså avviket i den nordligste del av grensen.

I teorien kunne denne feilen hatt betydning for feltene i nordlige del av Nordsjøen, men vi må huske på at alternativet til den grense som ble etablert i 1965 var håpløst mye dårligere enn den som ble avtalt. Så selv om der er feil, skal vi være glade for at der ble skåret gjennom og etablert en grense etter midtlinjeprinsippet.